

Nr 191.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till beredskapsstat för budgetåret 1938/39, i vad propositionen avser anslag till kapitalinvestering i affärsverksfonderna, jämte en i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

Under här nedan angivna rubriker behandlar utskottet framlagda förslag rörande förskottsanslag å beredskapsstaten för budgetåret 1938/39, i vad avser kapitalinvestering inom affärsverken.

Kapitalbudgeten.

Postverket.

1:o) **Om- och tillbyggnad av posthuset i Hälsingborg.** I proposition nr 275 med förslag till beredskapsstat för budgetåret 1938/39 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 1, sid. 163—170) att till Om- och tillbyggnad av posthuset i Hälsingborg å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 175,000 kronor.

I skrivelse den 27 augusti 1937 har generalpoststyrelsen — bifogande ett av byggnadsstyrelsen i ärendet avgivet yttrande — gjort framställning om anvisande av anslag för om- och tillbyggnad av posthuset i Hälsingborg.

Postkontorets lokaler i Hälsingborg äro inrymda uti en postverket tillhörig byggnad, som uppförts under åren 1902 och 1903. För att säkra tillgodoseendet framdeles av ett beräknat behov av ökade lokaler för postkontoret inköpte postverket efter medgivande av 1920 års riksdag för en köpeskilling av 100,000 kronor den intill posthuset gränsande tomten nr 15 i kvarteret Kärnan, norra.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört i huvudsak följande.

Av den av generalpoststyrelsen lämnade redogörelsen rörande postkontorets nuvarande lokalförhållanden torde otvetydigt framgå, att postkontorets lokaler äro i hög grad otillräckliga och otillfredsställande för sitt ändamål. För tillgodoseende av såväl postverkets som allmänhetens berättigade anspråk på bättre lokalförhållanden torde därför frågan om en utvidgning av postkontorets lokaler ej längre böra undanskjutas.

Enligt de i ärendet upprättade byggnadsritningarna, mot vilka byggnadsstyrelsen i huvudsak icke haft något att erinra, skulle postkontoret kom-

ma att erhålla väl disponerade och tidsenliga lokaler, tillräckliga för avsevärd tid framåt. Kostnaderna för förslaget genomförande hava av byggnadsstyrelsen beräknats uppgå till 477,000 kronor, varav på nybyggnaden å tomten nr 15 belöpa 163,000 kronor och på om- och tillbyggnaden samt reparation av nuvarande posthuset 314,000 kronor. Beträffande finansieringen av företaget har generalpoststyrelsen föreslagit, att av postverkets förnyelsefondsmedel skulle tagas i anspråk tillhoppa 302,000 kronor, motsvarande dels det bokförda värdet, 65,000 kronor, å den å tomten nr 15 nu befintliga, för rivning avsedda byggnaden, dels ock hela kostnaden, 237,000 kronor, för ombyggnads- och reparationsarbetena inom det nuvarande posthuset. Såsom kapitalökningsmedel skulle alltså erfordras ett belopp av 175,000 kronor, motsvarande dels kostnaden för nybyggnaden å tomten nr 15 minskad med nyssnämnda belopp av 65,000 kronor eller alltså 98,000 kronor och dels kostnaden för tillbyggnaden till posthuset å gårdssidan, 77,000 kronor. Generalpoststyrelsens förslag härutinnan står i överensstämmelse med vad i åtskilliga liknande fall tidigare tillämpats.

Med hänsyn till vad generalpoststyrelsen anfört om behovet av ifrågavarande om- och tillbyggnadsarbeten och då jag icke funnit anledning till erinran mot det till lösning av lokalfrågan framlagda förslaget, vill jag tillstyrka generalpoststyrelsens framställning. Även i fråga om finansieringen av företaget biträder jag styrelsens framställning och tillstyrker alltså, att å beredskapsstaten för nästa budgetår för ifrågavarande byggnadsföretag upptages ett anslag av 175,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag eller mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställer,

att riksdagen må till *Om- och tillbyggnad av posthuset i Hålsingborg* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 175,000 kronor.

2:o) **Om- och tillbyggnad av posthuset i Sandviken.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 170—173) får utskottet, under erinran att det i anledning av otillräckliga postkontorslokaler endast med stor svårighet gått att avveckla den nuvarande, starkt stegrade posttrafiken i Sandviken, hemställa,

att riksdagen må till *Om- och tillbyggnad av posthuset i Sandviken* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 108,000 kronor.

3:o) **Postdiligenser.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, sid. 173) föreslagit riksdagen att till Postdiligenser å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 250,000 kronor.

I skrivelse den 18 januari 1938 har generalpoststyrelsen framlagt förslag om anskaffning av åtta postvagnar för enskilda järnvägar samt tio postdiligenser.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

Då tillverkning av postvagnar och postdiligenser bereder arbete huvudsakligen åt svenska företagare och då, enligt vad generalpoststyrelsen meddelat, en anskaffning för postverkets vidkommande av dylika fordon i en något hastigare takt än förut planerats kan ske, synes det mig lämpligt, att ifrågavarande anskaffning kommer till stånd redan under nästa budgetår, därest utvecklingen å arbetsmarknaden därtill skulle giva anledning. I anslutning till hittills tillämpad praxis i fråga om medel för anskaffning av postvagnar för enskilda järnvägar torde kostnaderna, 477,000 kronor, för anskaffning av nu ifrågasatta åtta postvagnar böra bestridas av postmedel. För bestridande av kostnaderna för de tio postdiligenserna torde däremot å beredskapsstaten böra upptagas ett anslag av 250,000 kronor.

Under åberopande av vad departementschefen anfört hemställer utskottet, *Utskottet*,

att riksdagen må till *Postdiligenser* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 250,000 kronor.

Telegrafverket.

4:o) **Telefonstationsbyggnad i Örby i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, sid. 174 och 175) får utskottet, under erinran, att den blivande automatiska telefonstation, som skulle inrymmas i den planerade byggnaden, enligt föreliggande plan för automatisering av Stockholms förortsstationer skall vara färdigställd vid ingången av år 1940, hemställa,

att riksdagen må till *Telefonstationsbyggnad i Örby i Stockholm* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 186,000 kronor.

5:o) **Telefonstationsbyggnad i Mälarhöjden i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, sid 175 och 176) får utskottet, under erinran, att en ny telefonstation enligt den för automatiseringen av telefonnätet inom Stockholms förorter uppgjorda planen skall inrättas i Mälarhöjden och vara färdigställd vid ingången av år 1940, hemställa,

att riksdagen må till *Telefonstationsbyggnad i Mälarhöjden i Stockholm* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 163,000 kronor.

6:o) **Förråds- och garagebyggnad för telegrafverkets räkning i Norrköping.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, sid. 176) föreslagit riksdagen, att till Förråds- och garagebyggnad för telegrafverkets räkning i Norrköping å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 420,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 5, punkten 7) framlagda förslag har riksdagen anvisat ett reservationsanslag av 42,000 kronor till inköp för telegrafverkets räkning av tomtområde i Norrköping. Området är för telegrafverket erforderligt för uppförande därå av en förråds- och garagebyggnad.

I skrivelse den 15 februari 1938 har telegrafstyrelsen framlagt förslag om uppförande av förenämnda byggnad, varav framgår, att kostnadsberäkningarna för byggnaden sluta på 420,000 kronor och att de liksom ritningar och arbetsbeskrivning granskats och utan anmärkning godkänts av byggnadsstyrelsen.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förråds- och garagebyggnad för telegrafverkets räkning i Norrköping* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 420,000 kronor.

7:o) **Telefonstationsbyggnad i Huskvarna.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, sid 177) föreslagit riksdagen att till Telefonstationsbyggnad i Huskvarna å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 274,500 kronor.

Såsom framgår av årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 5, punkt 8) hemställde telegrafstyrelsen i skrivelse den 12 november 1937, att för inköp av tomt i Huskvarna och uppförande därå av en telefonstationsbyggnad med därtill hörande garage måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 288,000 kronor. Enligt det framlagda förslaget skulle i samma byggnad inredas lokaler jämväl för postkontoret i Huskvarna. Med hänsyn till att arbetet med stationsbyggnaden, enligt vad departementschefen under hand inhämtade av chefen för telegrafverket, utan större olägenhet kunde uppskjutas ett år, upptogs i riksstatsförslaget endast ett anslag av 13,500 kronor för inköp av förenämnda tomt. I fråga om stationsbyggnaden anförde departementschefen till statsrådsprotokollet, att han framledes ämnade föreslå, att densamma hänfördes till de arbeten, för vilka medel skulle upptagas å nu förevarande beredskapsplan. Nyssnämnda anslag har numera beviljats av riksdagen.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Telefonstationsbyggnad i Huskvarna* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 274,500 kronor.

8:o) **Tillbyggnad till telefonstationsbyggnaden i Alingsås.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, sid. 177—179) får utskottet — under erinran, att ett genomförande av det föreliggande förslaget för tillbyggnad av den för postkontoret och telefonstationen i Alingsås gemensamma byggnaden för

lång tid framåt skulle komma att avhjälpa de särskilt med hänsyn till postverkets ökade utrymmesbehov nu förefintliga olägenheterna — hemställa,

att riksdagen må för *Tillbyggnad till telefonstationsbyggnaden i Alingsås* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 74,000 kronor.

9:o) **Telefonstationsbyggnad i Hagfors.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, sid. 179—182) får utskottet — under erinran, att 1937 års riksdag för innevarande budgetår anvisat 1,900 kronor till inköp för telegrafverkets räkning av tomt i Hagfors, avsedd att tagas i anspråk för uppförande av en för postexpeditionen och telefonstationen därstädes gemensam byggnad — hemställa,

att riksdagen må till *Telefonstationsbyggnad i Hagfors* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 174,000 kronor.

10:o) **Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, sid. 182 och 183) föreslagit riksdagen att till Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 2,400,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 5, punkten 21) framställda förslag har riksdagen för budgetåret 1938/39 till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende anvisat ett reservationsanslag av 30,000,000 kronor. Vidare har riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkten 5 i det vid propositionen nr 8 under rubrik »Utgifter för kapitalökning» Bilaga 10 fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 4 januari 1938) å tilläggsstat för budgetåret 1937/38 till enahanda ändamål anvisat 2,600,000 kronor. Sistnämnda belopp motsvarar kostnaden för en redan under år 1937 utförd kabelanläggning mellan Gävle och Krylbo. Såsom framgår av den till grund för nu angivna anslag liggande framställningen hade telegrafstyrelsen hemställt om anvisande av ytterligare 2,400,000 kronor för nästa budgetår. Sistnämnda belopp ansåg departementschefen emellertid lämpligen kunna upptagas å förevarande beredskapsstat.

I sin förutnämnda skrivelse den 15 februari 1938 har telegrafstyrelsen anfört, bland annat, att nu ifrågavarande anslagsfyllnad syntes under alla förhållanden bliva nödvändig, och detta alldeles särskilt om en konjunkturavmattning icke skulle inträda.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 2,400,000 kronor.

11:o) **Förbättring av landsbygdens telefonförhållanden.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, sid. 183—190) föreslagit riksdagen att till Förbättring av landsbygdens telefonförhållanden å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 5,000,000 kronor.

I syfte att förbättra landsbygdens telefonförhållanden pågå i enlighet med en år 1935 framlagd plan arbeten för utökning av antalet frikretsområden. Med frikretsområde avses det område kring en telefonstation, i regel omfattande en cirkel med 2 kilometers radie, där telegrafverket utan kostnad för abonnenterna anordnar och underhåller ledningarna. Planen har förutsatts skola vara genomförd först år 1941. I syfte att höja telefontjänstens kvalitet pågå därjämte, dock endast i relativt liten omfattning, arbeten för automatisering av växlingssystemet. Genom införandet av automatisk drift erhalla nämligen abonnenterna en ökad öppenhaltung av stationerna, en bättre betjäning och snabbare framkomstmöjligheter.

Telegrafstyrelsen har i skrivelse den 15 februari 1938 upptagit spørsmålet om ett fullföljande i vidgad omfattning av ifrågavarande arbeten. Dess förslag innebär i huvudsak, att, därest vid en ekonomisk depression tillgång till ökade arbetstillfällen skulle vara behöfvig, de nu pågående arbetena med genomförandet av 2 kilometers frikretsområde och automatisering av växelstationerna skulle utföras i snabbare takt än förut planerats. Bland ytterligare åtgärder i syfte att åstadkomma en utjämning av förhållandena i telefonhänseende mellan stad och landsbygd har telegrafstyrelsen förordat, att i samband med automatiseringen av telefonstationerna å landsbygden eller då sådant eljest kan befinnas lämpligt styrelsen övertager och bekostar anläggning och underhåll av telefonledningarna även utanför de nuvarande frikretsområdena. Vidare skulle telegrafverket i samma ordning i förekommande fall befria de abonnenter, som för närvarande av telegrafverket förhyra ledningar till närmaste station, från utgående hyresavgifter. Telegrafverkets inkomstminskning härav är beräknad till 600,000 kronor årligen men skulle, med hänsyn till att den ifrågasatta åtgärden skulle genomföras successivt, fördelas över ett flertal år.

Enligt telegrafstyrelsens beräkningar skulle kostnaderna för de arbeten av nu ifrågavarande slag, som skulle kunna utföras under nästa budgetår utöver de redan planerade, uppgå till omkring 5 miljoner kronor.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört huvudsakligen följande.

Det torde få anses vara ett allmänt intresse, att för de stora delar av lantbefolkningen, som icke äro bosatta inom den närmaste omgivningen av en telefonstation, villkoren för erhållande av telefon icke ställa sig avsevärt ogynnsammare än för andra befolkningsgrupper. Ur denna synpunkt anser jag den av telegrafstyrelsen ifrågasatta forceringen av de pågående arbetena för genomförandet av de planerade frikretsområdena och automatiseringen av telefonstationerna icke böra föranleda någon erinran liksom ej heller förslaget, att telegrafverket i vissa fall skulle övertaga abonnenterna tillhöriga ledningar ävensom befria vissa abonnenter från hyresavgifter för

ledning. De senare åtgärderna synas mig utgöra en lämplig komplettering av de för närvarande redan tillämpade principerna vid åtgärder för en förbättring av landsbygdens telefonförhållanden. Jag vill i detta sammanhang i likhet med telegrafstyrelsen erinra om att riksdagen vid olika tillfällen uttalat sitt intresse för åtgärder i nu ifrågavarande syfte.

På grund av arbetenas lämplighet att komma till utförande vid en eventuellt inträffande lågkonjunktur torde, såsom telegrafstyrelsen förutsatt, en utökning av de nu pågående arbetena för närvarande icke böra ske utan bli va beroende av utvecklingen å arbetsmarknaden.

I gentemot styrelsens framställning reservationsvis avgivet yttrande har byråchefen i styrelsen Hedén framställt förslag om vissa arbeten, som delvis skilja sig från de av styrelsen föreslagna. Även de sålunda reservationsvis föreslagna arbetena synas böra kunna ifrågakomma till utförande, därest särskilda förhållanden så skulle motivera.

I den mån ifrågavarande arbeten för förbättring av landsbygdens telefonförhållanden innebära en nyinvestering, torde de böra finansieras antingen genom anslag å kapitalbudgeten eller genom investering av likvida medel uppkomna genom avsättning till förnyelsefonden. Direkt belastning av förnyelsefonden bör däremot ej ske, då härigenom det vid investeringen uppkommande avskrivningsbehovet skulle undandöljas. För min del vill jag förorda särskild medelsanvisning, vilken på grund av arbetenas natur lämpligen torde böra ske å beredskapsstaten.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller mot vad departementschefen i ärendet anför, hemställer, Utskottet.

att riksdagen må till *Förbättring av landsbygdens telefonförhållanden* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 5,000,000 kronor.

Statens järnvägar.

12:o) **Utvidgning av spårsystemet vid Kristinehamn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, sid. 190) får utskottet — under erinran, att spårsystemet vid övre rangerbangården och vid hamnbangården i Kristinehamn på grund av den alltmer ökade trafiken visat sig otillräckligt — hemställa,

att riksdagen må till *Utvidgning av spårsystemet vid Kristinehamn* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 70,000 kronor.

13:o) **Utvidgning av bangården i Tranås.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, sid. 190 och 191) får utskottet — under erinran att nuvarande frilastspår å Tranås bangård visat sig otillräckliga — hemställa,

att riksdagen må till *Utvidgning av bangården i Tranås* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 70,000 kronor.

14:o) **Terrassering för utvidgning av spårsystemet i Hallsberg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, sid. 191) får utskottet — under erinran att ifrågavarande utvidgningar å bangården i Hallsberg, vilka erfordras för en snabbare omrangering m. m. av godstågen å bangården, beräknats kosta inalles 400,000 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Terrassering för utvidgning av spårsystemet i Hallsberg* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 100,000 kronor.

15:o) **Terrassering för utvidgning av spårsystemet i Boden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, sid. 191 och 192) får utskottet — under erinran, att en utvidgning av bangården i Boden sedan lång tid tillbaka varit ifrågasatt — hemställa,

att riksdagen må till *Terrassering för utvidgning av spårsystemet i Boden* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 150,000 kronor.

16:o) **Förberedande arbeten för dubbelspårsanläggning mellan Järna och Katrineholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, sid. 192 och 193) föreslagit riksdagen att till Förberedande arbeten för dubbelspårsanläggning mellan Järna och Katrineholm å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,000,000 kronor.

Riksdagen har med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till nu ifrågavarande arbete anvisat för innevarande budgetår ett reservationsanslag av 1,300,000 kronor och för nästa budgetår ett reservatianslag å 1,000,000 kronor. Arbetet avser, bland annat, att bereda fortsatt sysselsättning för den ledigblivna, vid inlandsbaneanläggningen tidigare mera fast knutna järnvägsbyggarkåren.

Järnvägsstyrelsen har anfört, att, då behovet av dubbelspår å här förevarande sträcka successivt bleve alltmera kännbart, men anläggningen i fråga icke kunde beräknas fullbordad förrän om ett 10-tal år, om endast förenämnda arbetare skulle sysselsättas vid bygget, ansåge styrelsen, även fränsett det syfte, som nu stode i förgrunden — beredande av arbetstillfällen i händelse av vikande konjunkturer — synnerligen önskvärt, att arbetsstyrkan å denna dubbelspårsbyggnad finge utökas, så att arbetet kunde bedrivas i hastigare takt.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förberedande arbeten för dubbelspårsanläggning mellan Järna och Katrineholm* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,000,000 kronor.

17:o) **Förberedande arbeten för dubbelspårsanläggningar mellan Laxå och Finnerödja, Mjölby och Tranås samt Ballingslöv och Hässleholm m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 17, sid. 193 och 194) föreslagit riksdagen, att till Förberedande arbeten för dubbelspårsanläggningar mellan Laxå och Finnerödja, Mjölby och Tranås samt Ballingslöv och Hässleholm å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,800,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *A. Paulsen* m. fl. väckt motion (nr 465) har hemställts om anslag till dels anordnande av dubbelspår å linjen Arlöf—Lomma för en kostnad av 665,000 kronor, dels ock ombyggnad av Arlöfs bangård och stationshus för en kostnad 510,000 kronor.

I skrivelse den 2 mars 1938 har järnvägsstyrelsen upptagit ifrågavarande arbeten bland sådana, som vore lämpliga att utföras vid minskad arbetstillgång.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

För att statens järnvägars stamlinjer skola på ett tillfredsställande sätt kunna fylla sina viktiga uppgifter såsom huvudådror i vårt lands samfärdselnät erfordras, att järnvägarna anpassas efter de ändrade tidsförhållandena med deras krav på kvalitativ och kvantitativ förbättring av tåg tjänsten. Bland olika åtgärder i dylikt syfte utgör otvivelaktigt anläggandet av dubbelspår å de mest trafikerade linjerna ett verksamt medel. I det till 1936 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkten 18) uttalade också dåvarande departementschefen, att han i stort sett gäve sin anslutning till järnvägsstyrelsens i förutnämnda skrivelse den 27 september 1935 gjorda principiella yttrande rörande dubbelspårsanläggningar. Departementschefen framhöll i nämnda sammanhang vidare, att dylika anläggningar kunde vara lämpade för utförande under tider, då särskilda åtgärder till motverkande av arbetslöshet vore påkallade, och med anlitande av för sådant ändamål anvisade medel.

I anslutning till vad dåvarande departementschefen sålunda anfört anser jag mig böra förorda, att medel för påbörjande av de av järnvägsstyrelsen nu ifrågasatta arbetena upptagas å beredskapsstaten. Mot det av järnvägsstyrelsen för ändamålet ifrågasatta beloppet, 1,800,000 kronor, har jag icke något att erinra.

Motionsvis har yrkats, att bland beredskapsarbetena även måtte upptagas dubbelspårsbyggnad Arlöf—Lomma för en kostnad av 665,000 kronor och ombyggnad av Arlöfs bangård och stationshus för en kostnad av 510,000 kronor. I avseende härå vill utskottet framhålla att båda dessa företag visserligen även de kunde medföra en önskvärd förbättring av statens järnvägars kapacitet. Järnvägsstyrelsen har dock funnit de båda arbetsobjekten ej vara av samma angelägenhetsgrad som de övriga förstärknings- och moderniseringsarbeten, som nu här till en sammanlagd kostnad av 29,570,000 kronor uppförts å förslaget till beredskapsstat för statens järnvägar. Under erinran härom får utskottet avstyrka motionen.

Under återopande i övrigt av vad departementschefen anfört hemställer utskottet,

Utskottet.

a) att riksdagen må till *Förberedande arbeten för dubbel-spårsanläggningar mellan Laxå och Finnerödja, Mjölby och Trandås samt Ballingslöv och Hässleholm* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,800,000 kronor;

b) att motionen II: 465 ej må av riksdagen bifallas.

18:o) **Ny tunnel mellan Tomteboda och Hagalund.** Kungl. Maj:t har (punkt 18 sid. 194 och 195) föreslagit riksdagen, att till Ny tunnel mellan Tomteboda och Hagalund å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 750,000 kronor.

Järnvägsstyrelsen har i skrivelse den 2 mars 1938 anför, att tågfrekvensen å huvudspåren mellan Hagalund och Tomteboda blivit allt intensivare, varför det ansåges synnerligen önskvärt, att dessa spår befriades från tomtågstrafiken och lokpassagera till och från driftbangården vid Hagalund. Av styrelsen verkställd utredning hade visat, att den nya spårförbindelsen för sistnämnda rörelser lämpligast torde ordnas genom anläggning av ytterligare en tunnel för två spår, för vilken kostnaden approximativt beräknats till 2,200,000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, som innebär, att till förberedande arbeten för tunnelanläggningen å förevarande beredskapsstat medtages ett belopp av 750,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ny tunnel mellan Tomteboda och Hagalund* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 750,000 kronor.

19:o) **Förberedande arbeten för kurvrätningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, sid. 195 och 196) föreslagit riksdagen att till Förberedande arbeten för kurvrätningar å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 500,000 kronor.

Jämlikt medgivande av innevarande års riksdag skola vissa extra ordinarie förstärknings- och kompletteringsarbeten vid statens järnvägar bestri-
das med trafikmedel. Bland dem ingå en del kurvrätningar, avsedda att utföras å linjer söder om Krylbo, där nuvarande maximihastighet kommer att höjas. Nu ifrågavarande arbeten avse ytterligare ett antal kurvor å nämnda linjer, vilkas uträtning anses önskvärd, ehuru kostnaderna för arbetet icke kunna påvisas bli räntabla genom minskade driftsutgifter, ävensom en del av de kurvor å linjen Långsele—Boden, vilka för närvarande nödvändiggjöra nedsättning av för linjen i övrigt tillåten hastighet.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förberedande arbeten för kurvrätningar* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 500,000 kronor.

20:o) **Nybyggnad å tomten nr 3 i kvarteret Pennfäktaren i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, sid. 196 och 197) föreslagit riksdagen, att till Nybyggnad å tomten nr 3 i kvarteret Pennfäktaren i Stockholm å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 500,000 kronor.

Förevarande fastighet är belägen i hörnet av Mäster Samuelsgatan och Östra Järnvägs-gatan. I skrivelse den 30 september 1937 har järnvägsstyrelsen förordat att ny byggnad uppföres å tomten.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

Med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen upplyst beträffande det skick, vari ifrågavarande fastighet befinner sig, anser jag i likhet med styrelsen skäl tala för att den nuvarande byggnaden nedrives och en ny uppföres i dennas ställe. Enligt de av järnvägsstyrelsen uppgjorda ekonomiska kalkylerna för byggnadsföretaget skulle en fullt tillfredsställande förräntning å det nedlagda kapitalet kunna förväntas. Mot järnvägsstyrelsens förslag, att av byggnadskostnaden, 825,000 kronor, ett belopp av 325,000 kronor bestrides av förnyelsefondsmedel och att återstoden, 500,000 kronor, utgår av kapital-investeringsmedel synes icke vara något att erinra.

Jag förutsätter, att ritningar till nybyggnaden skola underställas Kungl. Maj:t.

Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Nybyggnad å tomten nr 3 i kvarteret Pennfäktaren i Stockholm* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 500,000 kronor.

21:o) **Utvidgning av tvättinrättningen vid Hagalund övre.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, sid. 197) får utskottet — under erinran att järnvägsstyrelsen ansett en utvidgning av ifrågavarande lokaler bliva ofrånkomlig inom närmaste åren — hemställa,

att riksdagen må till *Utvidgning av tvättinrättningen vid Hagalund övre* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 130,000 kronor.

22:o) **Tillbyggnad till stationshuset i Malmö.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, sid. 197 och 198), som avser uppförande av en byggnad för en statens järnvägars resebyrå i Malmö, hemställer utskottet,

att riksdagen må för *Tillbyggnad till stationshuset i Malmö* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 100,000 kronor.

23:o) Tillbyggnad till ilgodsmagasinet vid Göteborgs centralstation. Kungl. Maj:t har (punkt 23, sid. 198 och 199) föreslagit riksdagen, att för Tillbyggnad till ilgodsmagasinet vid Göteborgs centralstation å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 50,000 kronor.

Departementschefen har i anslutning till ett av järnvägsstyrelsen framlagt förslag för egen del i ärendet anfört följande.

Såsom järnvägsstyrelsen framhållit påkallar den fortgående ökningen av ilgodstrafiken vid Göteborgs centralstation en tillbyggnad till ilgodsmagasinet därstädes. Till styrelsens förslag, att av de för tillbyggnaden beräknade kostnaderna, 110,000 kronor, ett belopp av 60,000 kronor bestrides av förnyelsefondsmedel och återstoden, 50,000 kronor, av medel, som skulle upptagas å beredskapsstaten, vill jag giva min anslutning.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställer,

att riksdagen må för *Tillbyggnad till ilgodsmagasinet vid Göteborgs centralstation* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 50,000 kronor.

24:o) Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden. Kungl. Maj:t har (punkt 24, sid. 199) föreslagit riksdagen att till Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnader å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,500,000 kronor.

Såsom framgår av årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 5, punkten 25), hade vid beräklandet av det av riksdagen numera för nästa budgetår beviljade anslaget å 4,200,000 kronor till fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden förutsatts, att med hänsyn till de avsevärt stegrade materialpriserna en viss inskränkning i den förut uppgjorda planen för inläggning av nya räler skulle ske under år 1938. Sålunda skulle detta arbete under nämnda år omfatta endast omkring 50 kilometer spår i stället för, såsom under år 1937, omkring 180 kilometer spår.

Vidare har arbetet med inläggning av underläggsplattor i klotsade kurvor å mindre trafikerade linjer under de sistförflutna åren blivit väsentligt inskränkt på grund av nödvändigheten att i första hand förstärka huvudlinjerna.

Föreliggande förslag innebär, att å beredskapsstaten upptages ett anslag av tillhoppa 1,500,000 kronor i syfte att utföra de arbeten med inläggning av räler och underläggsplattor, vilka ingå i planen för spåröverbyggnadens förstärkning, men som tills vidare fått anstå. Av detta belopp äro 500,000 kronor avsedda för utökning av ovannämnda arbete å mindre trafikerade linjer.

Utskottet, som, med hänsyn också till att rälspriserna beräknats komma att väsentligt falla vid vikande konjunkturer, icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer, Utskottet.

att riksdagen må till *Fortlöpande förstärkning av spår-
överbyggnaden* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 uppta-
taga ett förskottsanslag av 1,500,000 kronor.

25:o) **Telefonkabel vid malmbanan.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, sid. 199—201) föreslagit riksdagen, att till Telefonkabel vid malmbanan å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,350,000 kronor.

Departementschefen har i anslutning till ett av järnvägsstyrelsen framlagt förslag för egen del i ärendet anfört följande.

Av vad järnvägsstyrelsen anfört framgår, att de nuvarande, såsom blankledningar framdraga svagströmsledningarna vid malmbanan på grund av sin ålder och tekniska standard icke längre uppfylla de vanliga kraven på att ledningarna skola vara fria från elektriska störningar och i övrigt fungera säkert och tillfredsställande. Nu angivna olägenheter framträda starkast å bansträckan Kiruna—Riksgränsen, där klimatförhållandena äro särskilt svåra och där ett ostört uppehållande av telefonförbindelserna är av synnerlig vikt på grund av den höga trafikintensiteten å banan.

På grund av, bland annat, nu angivna förhållanden anser jag mig böra biträda järnvägsstyrelsens förslag, att för nedläggande i kabel av svagströmsledningar mellan Kiruna och Riksgränsen å beredskapsstaten upptages härför erforderligt belopp, 1,350,000 kronor. Av detta belopp torde viss del böra överföras å telegrafstyrelsens kapitalkonto, enär den ifrågasatta kabeln skulle innehålla jämväl ett antal telegrafverket tillhöriga ledningar. Det torde i sinom tid få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av järnvägsstyrelsen och telegrafstyrelsen därom meddela beslut.

Med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen därom anfört har jag icke funnit något att erinra mot styrelsens förslag, att i samband med kabelarbetet kon-taktledningsanläggningen å sträckan Kiruna—Riksgränsen partiellt ombygges och att härför erforderliga medel 650,000 kronor, utgå av förnyelsefonden.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller vad departementschefen i ärendet anfört hemställer, Utskottet.

att riksdagen må till *Telefonkabel vid malmbanan* å be-
redskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskotts-
anslag av 1,350,000 kronor.

26:o) **Elektrifiering av banan Långsele—Boden.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, sid. 201 och 202) föreslagit riksdagen, att till Elektrifiering av banan Långsele—Boden å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 8,000,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom framställda förslag ha 1937 och 1938 års riksdagar anvisat medel för elektrifiering av, bland annat, bansträckan Ånge—Bräcke—Långsele. I propositionen den 5 februari 1937, nr 103, lämnades redogörelse även för av järnvägsstyrelsen framlagda kalkyler beträffande elektrifiering av banan Långsele—Boden. De beräknade kostnaderna för denna elektrifiering uppgingo till 28.2 miljoner kronor och den genom införandet av elektrisk drift föranledda nettoökningen av driftsutgifterna uppgick till 416,000 kronor. Departementschefen anförde i detta sammanhang, bland annat, att övervägande skäl talade för att i dåvarande läge låta något anstå med elektrifiering av sträckan Långsele—Boden. Departementschefen ansåge emellertid anledning finnas att förutsätta, att linjen Långsele—Boden komme att elektrifieras i följd med de i propositionen förordade elektrifieringarna (bandelarna Ånge—Bräcke—Långsele och Bräcke—Östersund) och att förslag härom, därest riksdagen icke uttalade annan mening, finge framläggas vid lämplig tidpunkt.

Gentemot vad sålunda anfördes uttalade riksdagen icke någon erinran.

På grund av numera inträdd prisstegring har den tidigare angivna kostnadssumman för elektrifieringsföretaget, 28.2 miljoner kronor, beräknats komma att stiga till 31 miljoner kronor. Samtidigt ha emellertid kostnaderna för bibehållen ångdrift stigit än mera, varför en helt reviderad kalkyl säkerligen skulle uppvisa en ej oväsentlig förbättring av räntabiliteten.

Därest av innevarande års riksdag anvisades ett begynnelseanslag å förslagsvis 8 miljoner kronor, skulle enligt järnvägsstyrelsens beräkningar sedermera för arbetets planemässiga utförande behöva anvisas av 1939 och 1940 års riksdagar resp. 14 och 9 miljoner kronor.

Departementschefen har för egen del i ärendet anført följande.

Enligt vad järnvägsstyrelsen anført kunna de pågående elektrifieringsarbetena å bansträckan Ånge—Långsele beräknas bli färdigställda under våren 1939. Vissa arbeten för en utsträckning av elektrifieringen fram till Boden kunna därför lämpligen påbörjas redan under nästa budgetår. Med hänsyn härtill och i anslutning till statsmakternas ställningstagande förra året till nu ifrågavarande elektrifieringsprojekt vill jag föreslå, att å beredskapsstaten upptages det av järnvägsstyrelsen ifrågasatta beloppet 8,000,000 kronor för elektrifiering av bansträckan Långsele—Boden.

Utskottet.

Under åberopande av vad departementschefen anført hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Elektrifiering av banan Långsele—Boden* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 8,000,000 kronor.

27:o) **Försvarsberedskap vid statens järnvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 27, sid. 203) föreslagit riksdagen, att till Försvarsberedskap vid statens järnvägar å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 3,950,000 kronor.

I proposition den 21 januari 1938, nr 54, har Kungl. Maj:t framlagt förslag om vissa åtgärder till åstadkommande av försvarsberedskap vid statens järnvägar. Med bifall till propositionen har riksdagen numera för nästa budgetår anvisat *dels* till försvarsberedskap vid statens järnvägar å kapitalbudgeten under rubrik statens järnvägar ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor — avseende engångskostnader — *dels ock* till enahanda ändamål å sjätte huvudtiteln under rubrik diverse ett reservationsanslag av 200,000 kronor, vilket anslag avser löpande årskostnader. Såsom närmare framgår av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet, beräknades den totala engångskostnaden för ifrågavarande försvarsberedskap till 9,891,000 kronor, vilket belopp enligt de av myndigheterna framlagda förslagen förutsattes skola fördelas med 5,953,000 kronor på nästa budgetår, 2,484,000 kronor på budgetåret 1939/40 och 1,454,000 kronor på budgetåret 1940/41.

I samband med att departementschefen förordade en begränsning av första årets engångsanslag till 2,000,000 kronor uttalade departementschefen sin avsikt att upptaga det återstående, för budgetåret 1938/39 begärda engångsbeloppet, 3,953,000 kronor, å beredskapsstaten för nästa budgetår.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer, Utskottet.

att riksdagen må till *Försvarsberedskap vid statens järnvägar* å beredskapsstaten för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 3,950,000 kronor.

28:o) **Dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, sid. 203 och 204) föreslagit riksdagen, att såsom dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 350,000 kronor.

Riksdagen har för nästa budgetår såsom dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten anvisat ett reservationsanslag av 750,000 kronor. I jämförelse med motsvarande anslag för innevarande budgetår innebär det sålunda anvisade anslaget en ökning med 250,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag avser att möjliggöra utförandet av diverse mindre arbeten i olika delar av landet av beskaffenhet att böra bestridas av medel från ifrågavarande dispositionsanslag, men till vilkas utförande av riksdagen å riksstaten anvisade medel beräknas icke skola förslå.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må såsom *Dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 350,000 kronor.

29:o) **Person- och resgodsvagnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 29 sid. 204 och 205) föreslagit riksdagen att till Person- och resgodsvagnar å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 4,000,000 kronor.

Innevarande års riksdag har med bifall till Kungl. Maj:ts förslag för ändamålet anvisat ett reservationsanslag av 1,600,000 kronor. I samband därmed har förutsatts, att samma belopp skulle för dylik anskaffning utgå av statens järnvägars förnyelsefond. Ifrågavarande anskaffning, som ingår i en av järnvägsstyrelsen uppgjord plan för budgetåren 1937—1942, omfattande ett belopp av 12,000,000 kronor, avser en utökning av nuvarande vagnpark och erfordras för trafikens behöriga utveckling.

Den av järnvägsstyrelsen nu ifrågasatta anskaffningen av person- och resgodsvagnar ingår icke i förutnämnda anskaffningsplan för budgetåren 1937—1942 utan avser att ersätta ett antal äldre två-axliga vagnar, som numera användas huvudsakligen såsom bottenreserv och som ur olika synpunkter icke längre anses uppfylla de krav, som måste ställas å vagnparken. Kostnaderna för de nya vagnarna hava beräknats till 10,000,000 kronor och förutsättas skola fördelas på tre budgetår med 4,000,000 kronor å första året.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Person- och resgodsvagnar* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 4,000,000 kronor.

30:o) **Godsvagnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 30, sid. 205 och 206) föreslagit riksdagen att till Godsvagnar å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 5,000,000 kronor.

Av en av järnvägsstyrelsen i ämnet lämnad redogörelse framgår, att antalet statens järnvägar tillhöriga godsvagnar icke är tillräckligt för att utan svårigheter kunna avveckla den alltmer stegrade godstrafiken. Med anledning härav har järnvägsstyrelsen måst — efter en genomgående och relativt dyrbar översyn — i allmän trafik återinsätta omkring 500 tidigare utrangerade vagnar. Behovet av ytterligare godsvagnar sammanhänger även med att statens järnvägars godsvagnar kommit till ökad användning vid samtrafik med enskilda järnvägar.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag, som avser att möjliggöra anskaffande av 500 godsvagnar, har icke givit utskottet anledning till erinran. Med tillstyrkande av förslaget hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Godsvagnar* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 5,000,000 kronor.

31:o) **Anläggningar och förlag för automobiltrafik.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, sid. 206) får utskottet — under erinran, att här ifrågavarande belopp å 200,000 kronor avsetts för garagebyggnader och andra fasta anläggningar vid övertagna automobillinjer — hemställa,

att riksdagen må till *Anläggningar och förlag för automobiltrafik* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 200,000 kronor.

Statens vattenfallsverk.

32:o) **Ny kraftstation i Trollhättan.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, sid. 207 och 208) föreslagit riksdagen, att till Ny kraftstation i Trollhättan å beredskapsskat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,000,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 48 framställda förslag har innevarande års riksdag till ny kraftstation i Trollhättan för nästa budgetår anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor. Totalkostnaden för kraftstationen har beräknats till 14 milj. kronor. Enligt arbetsplanen skulle anläggningen utföras under en arbetstid av fyra år.

Om sprängningsarbetena för såväl kraftstationen som för vidgningen av älvfåran forcerades och åtgärder vidtoges för att snabbare få ut erforderliga större maskinbeställningar i marknaden, borde, enligt vad vattenfallsstyrelsen meddelat, arbeten kunna medhinnas under budgetåret 1938/1939 för ytterligare 1 miljon kronor.

Kungl. Maj:ts förslag, som avser att tillvarata berörda möjlighet att höja arbetstillgången under nästkommande budgetår, har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Ny kraftstation i Trollhättan* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,000,000 kronor.

33:o) **Nya maskinaggregat för Porjus kraftstation.** Kungl. Maj:t har (punkt 33, sid. 208 och 209) föreslagit riksdagen, att till Nya maskinaggregat för Porjus kraftstation å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,000,000 kronor.

Ifrågavarande utbyggnad av Porjus kraftstation har möjliggjorts genom den beslutade påbyggnaden av regleringsdammarna vid Suorva.

Vattenfallsstyrelsen har i ärendet meddelat, att tillloppstunneln och avloppstunneln vid Porjus kraftstation vore utförda med en för två nya aggregat vid kraftstationen avpassad storlek. Vad som återstode, vore utbyggnad av fördelningsbassäng II samt insättande av maskinaggregaten med tillhörande tillloppstuber och sugrör. Planerna på hur denna ytterligare utbyggnad skulle utföras vore ej ännu slutförda. Ej heller vore kostnaderna slutgiltigt uträknade. Ifrågavarande utvidgning vore emellertid otvivelaktigt, såsom styrelsen anført i sin framställning den 30 september 1937 beträffande Suorvadammens påbyggnad, den billigaste lösningen för tillgodoseendet av det ökade kraftbehovet i övre Norrland.

De arbeten för dylik fortsättning av kraftstationsutbyggnaden i Porjus, som lämpligen kunna utföras under budgetåret 1938/39, draga enligt styrelsens beräkningar en kostnad av omkring 1 miljon kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nya maskinaggregat för Porjus kraftstation* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,000,000 kronor.

34:o) **Kraftstation vid Torpshammar.** Kungl. Maj:t har (punkt 34, sid. 209) föreslagit riksdagen att till Kraftstation vid Torpshammar å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 500,000 kronor.

I propositionen nr 152, vilken av riksdagen bifallits, har Kungl. Maj:t tidigare föreslagit riksdagen att till Förberedande arbeten för ny kraftstation vid Torpshammar för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Utskottet. Arbetena å kraftstationsbygget vid Torpshammar ha beräknats kunna något påskyndas, varigenom, utöver för nästa budgetår redan planerade arbeten, ytterligare arbeten för 500,000 kronor skulle kunna utföras.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kraftstation vid Torpshammar* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 500,000 kronor.

35:o) **Civiltekniska luftskyddsåtgärder vid statens kraftanläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 35, sid. 209 och 210) föreslagit riksdagen att till Civiltekniska luftskyddsåtgärder vid statens kraftanläggningar å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,100,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, vilket överensstämmer med *Utskottet.*
vad som tidigare förutsatts i proposition nr 214 om bombskyddstak å kraft-
stationen vid Stadsforsen m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Civiltekniska luftskyddsåtgärder vid
statens kraftanläggningar* å beredskapsstat för budgetåret
1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 1,100,000 kronor.

Stockholm den 27 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 185.
